

PLATÓ: EL MITE DE LA CAVERNA

Ramon ALCOBERRO

EL MITE DE LA CAVERNA

El mite de la caverna és un dels nuclis del platonisme. Es troba a l'inici del llibre VII de la *República*. Plató ens narra la penosa situació d'uns presoners lligats de peus, de mans i de coll, tancats en una cova i obligats a mirar constantment a una paret del fons on només de tant en tant es projectaven les ombres d'unes persones que passaven il·luminades per un petit foc i projectades a través d'una mampara com la dels titellaires. Els presoners tancats a la caverna acaben tenint una visió incorrecta de la realitat i confonent el món de les ombres amb la realitat.

Un dia, un d'aquests presoners és alliberat i aconsegueix sortir de la caverna: a través d'un procés gradual i dolorós aprèn a distingir entre les ombres i els objectes que les provoquen.

Finalment aquest presoner pot acabar sortint a l'exterior i contempla que a fora de la cova hi ha un altre món molt més ple i dominat per la llum del Sol infinitament més potent que la petita llum del foc que il·luminava la cova.

Amb aquest mite Plató ens vol explicar el procés de dialèctica ascendent en el coneixement fins a arribar a la idea de Bé (la llum del Sol) i el pas des del món sensible ple d'errades (món de la caverna) al món intel·ligible, món de perfecció (món exterior).

Amb el mite de la caverna, Plató està fent una reflexió sobre quin ha de ser el paper del filòsof. La veritat del coneixement no depèn de la sensació (les ombres de la caverna), sinó de l'esforç de coneixement intel·lectual que ens porta a buscar el Sol (idea de Bé)

Purificar l'ànima per arribar al món de les Idees i a la idea de Bé marca el sentit de l'activitat racional. L'autèntic savi (filòsof) és el que a través d'un procés difícil i dolorós abandona l'opinió (món sensible, ombres) i s'adreça a la idea del Bé (simbolitzada pel Sol).

Però el mite no acaba aquí. L'home que ha vist la llum del Sol (que ha conegut les Idees) no es limita a contemplar-les passivament sinó que vol transmetre aquest coneixement i divulgar-lo entre els homes que encara resten a la foscor de la caverna.

Volen fer a tothom partícip de la idea de bé, és un símbol d'autèntic filòsof. Per això aquest home que ha conegut les Idees torna a la cova però els individus esclavitzats en les ombres no poden creure que existeixi un món superior i finalment el maten. És possible que amb aquest mite es vulgui explicar (expressar) l'actitud de recerca de la veritat que va acabar provocant la mort de Sòcrates. Per tant en el mite de la caverna tenim dues menes d'interpretacions:

1.-La Teoria del coneixement o dialèctica ascendent fins arribar a la idea de Bé.

2.- *Una interpretació antropològica i política sobre el paper del savi.*

ALGUNS SÍMBOLS DEL MITE DE LA CAVERNA

Els mites són ambigus per definició, però una llarga tradició tendeix a identificar alguns dels símbols del mite de la caverna amb elements de la teoria del coneixement. Oferim aquí una petita síntesi d'alguns d'aquests tòpics culturals.

1.- Els presoners: som tots nosaltres en la mesura que vivim empresonats en el món sensible, en la matèria, i que no hem estat educats en el coneixement de la idea de Bé. Al límit els presoners són els qui viuen enganyats per la Sofística en la pura opinió.

2.- Les ombres del fons la caverna: les conjectures, el coneixement originat en els sentits, purament material, del quan no ens podem refiar.

3.- La llum del foc de la caverna: les creences -febles, enganyoses i incomparables amb el Sol.

4.- L'alliberament del presoner: l'inici del procés d'alliberament de l'ànima.

5.- Les cadenes: la ignorància que els humans que viuen en l'opinió tenen respecte l'autèntic saber, els prejudicis que ens vinculen al món material sensible.

6.- La sortida al món exterior: l'esforç dialèctic de coneixement de les Idees, demana fiar-nos de la raó.

7.- Les coses exteriors, la lluna i els objectes celestials coneguts en la nit: les idees superiors adquirides per la intel·ligència.

8.- El Sol: la idea de Bé, el coneixement perfecte que ho il·lumina tot.

9.- El retorn a la caverna: la funció del filòsof com a educador de la ciutat. De vegades s'identifica amb el paper del filòsof-rei.

10.- La mort del presoner retornat a la caverna: el destí socràtic de la filosofia.